

โครงการวิจัย
ระบบและกลไกเพื่อการบริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินเพื่อสังเคราะห์และเสนอแนะระบบกลไกการบริหารจัดการทุน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยขอบเขตการวิจัยคือ การศึกษาองค์การบริหารจัดการทุนใน ลักษณะกรณีศึกษา 5 องค์กร คือ (1) สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (2) สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อ การพัฒนา (เปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการสภาคาทอลิกเพื่อการพัฒนาเมื่อปลายปี 2543 ในงานวิจัยนี้ศึกษา เฉพาะศูนย์พัฒนาสังคม) (3) สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (4) กองทุนสิ่งแวดล้อม และ (5) กองทุนเพื่อ การลงทุนทางสังคม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยคือ (1) ศึกษากลไกและแนวทางการบริหารจัดการทุนเพื่อสร้าง ความยั่งยืนสำหรับชุมชนที่เื้อต่อการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการจัดการกิจกรรมสาธารณะของท้องถิ่น โดยท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่น ได้อย่างจริงจัง (2) ศึกษาเปรียบเทียบและประเมินรูปแบบการจัดการทุนเพื่อ การพัฒนาอย่างยั่งยืน (3) ศึกษาและนำเสนอรูปแบบการจัดการบริหารกองทุนที่เหมาะสมกับสภาพ สังคมไทย

จากการศึกษาเปรียบเทียบทั้ง 5 องค์กร ในประเด็นความเป็นมา ปรัชญาการก่อตั้งและวิสัยทัศน์ แหล่งที่มาและจำนวนเงินทุน เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงกลไกพิจารณาจัดสรรทุนระดับต่างๆ ตลอดจนระบบตรวจสอบและประเมินผล พบว่า เมื่อพิจารณาถึงลักษณะกองทุนจะมีกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะด้านและกองทุนที่มีวัตถุประสงค์กว้างครอบคลุมหลายด้าน และเนื่องจากปัจจุบันมีกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะด้านอยู่มาก แล้ว คณะวิจัยจึงเสนอรูปแบบกองทุนที่สนับสนุนการพัฒนาอย่างรอบด้าน

วิสัยทัศน์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาควร “เป็นกองทุนที่มุ่งเน้นพัฒนาคนและชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาของประเทศเป็นหลัก”

วัตถุประสงค์ของกองทุน ควรประกอบด้วย (1) เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนสามารถฟื้นฟู สังคมจัดการและใช้ประโยชน์จากทุนของชุมชน โดยการสร้างกลไกกระตุ้นให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม โดยเป็นกิจกรรมที่ มุ่งพัฒนาคน มุ่งแก้ปัญหาให้ชุมชน และเอื้อหนุนให้เกิด องค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง (2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ในระดับต่างๆตามประเด็นปัญหาที่หลากหลายและสอดคล้องกับพื้นที่และมิติการ พัฒนา (3) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ด้านพัฒนาที่มีผลกระทบค่อนข้างน้อย ทั้งระดับ ท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วม และ (4) สนับสนุนการ ดำเนินงานด้านการพัฒนาขององค์กรชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชน

แหล่งทุนที่เหมาะสม ควรมาจากงบประมาณแผ่นดิน ขณะเดียวกันควรเปิดโอกาสให้มีการระดมทุนจากภาคเอกชนภายในประเทศทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ตลอดจนการระดมทุนจากต่างประเทศด้วย ขนาดของกองทุนที่เหมาะสมควรอยู่ในขนาดกลางขึ้นไป กล่าวคือ ควรเป็นกองทุนที่มียอดเงินประมาณ 5,000-6,000 ล้านบาท โดยอาจเป็นกองทุนก่อตั้งประมาณ 2,000 ล้านบาท และมีการจัดสรรจากรัฐเพิ่มเติมจนกว่าจะครบตามเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม การจัดสรรควรมีวงเงินประมาณ 600-800 ล้านบาทต่อปี เพื่อที่จะกระจายให้กับโครงการพัฒนาของประชาชนให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

รูปแบบการสนับสนุนมี 3 ประเภท คือ (1) การสนับสนุนแบบให้เปล่า (Grant) (2) การสนับสนุนแบบกู้ยืม (Loan) และ (3) การสนับสนุนแบบสมทบกองทุนหมุนเวียน (revolving Fund)

โครงสร้างกองทุนควรมีกรรมการ 2 ระดับ คือ (1) คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาส่วนกลาง ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและเชื่อมประสานเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่รอบด้านที่สอดคล้องกับภูมินิเวศและยุทธศาสตร์การพัฒนาของท้องถิ่น และกำหนดแนวทางการให้การสนับสนุนของกองทุน (2) คณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาระดับภูมิภาคหรือระดับท้องถิ่น มีหน้าที่พิจารณาโครงการที่เสนอขอว่าสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลักของกองทุนและยุทธศาสตร์การพัฒนาของท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาโครงการระดับท้องถิ่น และอนุมัติโครงการระดับท้องถิ่น โดยคณะกรรมการทั้ง 2 ระดับจะไม่ดำเนินการในโครงการพัฒนา คณะกรรมการทั้ง 2 ระดับ ควรประกอบด้วยผู้แทนภาคีต่างๆ ในพื้นที่หรือในระดับชาติ และผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการจะต้องได้รับการเสนอชื่อจากภาคีต่างๆ ควรมีภาคีอย่างน้อย 3 กลุ่ม คือ ราชการ นักวิชาการ และภาคประชาชน และสัดส่วนของตัวแทนภาคีควรเป็น 1 : 1 : 2 ตามลำดับ

นอกจากนี้ กองทุนจะต้องมีระบบติดตามตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก เพื่อความโปร่งใสและเป็นที่ยอมรับจากสาธารณชน

Abstract

Management of Development Fund

This research project adopts case studies approach to study existing development funds to assess and recommend model of development funds for civil society. The five cases are: (1) Local Development Institute, (2) Catholic Council of Thailand for Development (with special reference to Centers for Social Development only) (3) Urban Community Development Office, (4) Thailand Environment Fund, and (5) Social Investment Fund.

The objectives of the research project are: (1) To study concepts and strategies in fund management, which will lead to sustainable community development through people's participation. (2) Compare and assess models of management of development funds, (3) Propose a development fund management model appropriate for Thailand.

The five case studies are compared in terms of perception and vision of the fund at the time of the establishment of the funds, historical development, sources and amount of funds, objectives, goals, target groups, development concepts and strategies, changes in funding mechanisms, and monitoring and evaluation systems adopted. The study finds that funds are mostly either designed to support sector-specific projects holistic or integrated development projects. Since it is found that in Thailand sector-specific funds are more numerous in number, this study therefore, recommends that the proposed model for development funds be for funds supporting holistic integrated development.

The model recommends that vision of the development fund be to support human and community sustainable development with the goal of addressing national and public interests. The objectives of the fund should follow the vision with the inclusion of support for projects which aim at community strengthening; collaboration between government, business, and civil society groups; promotion of people's participation as well as projects which will have impacts on local and national policies. People's organizations and non-government, non-profit organizations are eligible for support.

The fund should be supported by government budgets. However, fund raising from other sources at local, national, and international levels is also encouraged. Size of fund should be medium to large with the total sum around 5,000-6,000 million baht. The initial endowment may be at 2,000 million baht and subsequent installments be made until the target is reached. However, annual budget of the fund should be around 600-800 million baht to support projects in

every region of the country. Supports are to be in one of 3 forms: grants, loans, and revolving funds.

Fund management should be at two levels: national and regional/local. National Development Fund Committee should be responsible for identifying policies and strategies for support, coordinate with other agencies and regional/local committees for support of holistic development suitable to ecosystems and development strategies of the region. Regional/local Development Fund Committees are responsible for assessing projects requesting support and approving projects which meet the criteria and suitable for development strategies of the regions. Committee members at both levels should represent the different development partners and should consist of at least 3 components: government, academicians, and the people. Ratios of committee members should be 1:1:2 respectively. In addition, committee members should not be involved in project activities. Internal and external monitoring systems should be designed and implemented from the beginning.